

INIJOSS

İnönü University International Journal of Social Sciences / İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,
Volume/Cilt 7, Number/Sayı 1, (2018)
www.inijoss.net --- <http://inonu.edu.tr/tr/inijoss> --- <http://dergipark.gov.tr/inijoss>

MARSHALL PLANI, YENİ İPEK YOLU PROJESİ VE ÇİN-ABD REKABETİ

Nesrin Demir

İzmir Katip Çelebi Üniv. İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Bölümü
nesrinrgs@gmail.com

Osman Tekir

İzmir Katip Çelebi Üniv.İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Bölümü
osmantekir1@gmail.com

ÖZET

Yirminci Yüzyıl sonlarında Sovyetler Birliği'nin dağılması, Yirmi Birinci Yüzyılın ilk çeyreğinde yükselen Çin'in ekonomik ve siyasal olarak dünya sahnesinde daha fazla etkin olma ve rol alma isteği küresel dengeleri sarsıcı niteliktedir. Çin'in ekonomik yönden güçlenmesi ve bu gücü siyasal olarak tahkim etme çabaları eski İpek Yolu projesini yeniden hayata geçirmesini gündeme getirmiştir. Kapsamı ve retorığı açısından bu devasa projenin hayata geçirilmesi için de yatırım ve yardım projelerine olan gereklilik açıktır. Yatırım ve yardım projelerinin gerek planlanması gerek uygulanması gerekse de ortaya çıkaracağı olası ekonomik ve siyasal sonuçlar Amerika Birleşik Devletleri'nin 1947 yılında Avrupa'nın Batı'sında uyguladığı ve küresel egemenliği sağlaması ve sürdürmesinde önemli etkisi olan Marshall Planı'nın Yeni İpek Yolu ile karşılaştırılmasını da beraberinde getirmiştir Çünkü, Marshall Planı ile ABD Batı Avrupa üzerinde bir ekonomik ve siyasal nüfuz oluşturmuş olup; Çin, Yeni İpek Yolu Projesi ile aynı amacı gerçekleştirmek istemektedir.

Bu çalışmada Marshall Planı ve altında yatan nedenler, küresel sonuçları ile Yeni İpek Yolu projesinin kapsamı, mevcut ve olası ekonomik ve siyasal sonuçları ele alınacak, günümüzün küresel gücü ABD ve yükselen güç Çin arasındaki rekabet açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Marshall Planı, Yeni İpek Yolu projesi, Çin, ABD, Küresel Rekabet

MARSHALL PLAN, THE NEW SILK ROAD PROJECT AND CHINA-US COMPETITION

ABSTRACT

The disintegration of the Soviet Union at the end of the twentieth century, rising in the first quarter of the twenty-first century, a rising China willing to take a more active role in the global stability as an economic and political power in the world scene were shocking. China's increasing her economic power and her efforts to politically consolidate this power have led to revival of the ancient Silk Road project. Investment and aid projects are crucial for the implementation of this project which is gigantic both in terms of scope and rhetoric. The economic and political consequences of the planning and implementation of investment and aid projects necessitated a comparison of the Marshall Plan with the New Silk Road, which the United States imposed in 1947 in the West of Europe and which was an important influence in maintaining global sovereignty. In this work, Marshall Plan and its underlying causes, its global implications, the scope of the New Silk Road project, its current and possible economic and political consequences will be addressed and the competition

between the global power of the US and the rising power of China will be tried to be explained.

Keywords: Marshall Plan, New Silk Road Project, China , USA, Global Competition

Giriş

Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in 2013 yılında Kazakistan'ı ziyareti sırasında Eski İpek Yolu'nun canlandırılması ile ilgili yaptığı açıklama dünyada geniş bir yankı uyandırdı. Arkasından 2014'de Endonezya'da "21. yüzyıl Deniz İpek Yolu" inşa etmek istediği yönündeki açıklama ve bu iki projenin kapsamı göz önüne alındığında Yeni İpek Yolu Projesi'nin küresel ekonomik ve siyasi dengeleri değiştirebileceği/dönüştürebileceği nitelikte olup olmadığı konusu dünya gündemini meşgul etmeye başlamıştır.

"Yeni İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" Çin'den Orta Asya ve Avrupa'ya, "21. yüzyıl deniz İpek Yolu", Malakka Boğazı, Hindistan, Ortadoğu ve Afrika'ya doğru Çin'in ekonomik, siyasi ve askeri diplomasininin merkezi haline geldi. Özellikle 21. yüzyılın başlarından itibaren Çin'in Asya'da, Avrupa'da özellikle Afrika'da hemen her şeyi finanse eden ekonomik ve politik uygulamaları küresel çapta bir dış yardım sağlayıcısı durumuna gelmesinin yolunu açmıştır. Bu da "Yeni İpek Yolu" ve "Deniz İpek Yolu" olarak da bilinen "İpek Yolu Girişimi"nin, Amerika Birleşik Devletleri'nin İkinci Dünya Savaşı sonrasında Marshall Planı olarak da bilinen Avrupa'yı yeniden inşa etme süreci ile karşılaştırılması ve bazı ekonomik ve siyasal analizlerin yapılmasını da beraberinde getirmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin uyguladığı Marshall Planı ile 21. Yüzyılın ilk çeyreğinde Çin'in gündeme getirdiği İpek Yolu Projesi arasında, farklılıklar olmasına rağmen özellikle ortaya çıkardığı sonuçlar bakımından benzerliklerin olduğu ile ilgili değerlendirmeler yapılmaktadır. Çin medyası ve stratejistleri arasında Yeni İpek Yolu'nun, Marshall Planı'nın Avrupa ekonomisi ve entegrasyonunda olduğu kadar Amerika Birleşik Devletleri'nin küresel güç haline gelmesinde oynadığı rolün, benzer şekilde Çin nüfuzunu getirebileceği ve girişimin zamanlamasının uygun olduğu yönünde görüşler ileri sürmektedir (Luft, 2016, s. 4). Bunun da Yeni İpek Yolu güzergahındaki nüfuz alanını yönetmek ve jeopolitik hakimiyet için bir fırsat yaratacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada İkinci Dünya Savaşı sonrası ABD'nin uygulamış olduğu Marshall Planı ile Çin'in 2013 yılında duyurduğu Yeni İpek Yolu girişiminin benzer etkilerinin olup olmayacağı, benzerlikler ve farklılıkları ortaya konmaya çalışılacaktır.

1.Marshall Planı ve Niteliği

Soğuk Savaş sonrası, ideolojik ve siyasal olarak bölünmüş Avrupa'da Amerika Birleşik Devletleri, lider ülke olarak daha çok Batı Avrupalı ülkelerle işbirliği yaptı. Bu liderlik resmi olarak Avrupa İyileştirme Programı olarak bilinen ve Mart 1948'de Kongre tarafından da kabul edilen Marshall Planı 5 Haziran 1947'de Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı George C. Marshall'ın Harvard Üniversitesindeki konuşmasında Amerika Birleşik Devletleri'nin yardım programı için çağrı yapmasıyla gündeme gelmiştir. Marshall, konuşmasının başında "Amerika Birleşik Devletleri'nin Avrupa'daki zorlukların üstesinden gelebilmesi, normal ekonomik sağlığın geri kazanılmasına yardımcı olması için elinden gelen her şeyi yapması gerektiği, bu olmadan siyasal istikrarın ve barışın sağlanamayacağı" nı (McFarland, 2017) ifade etmişti. Esasında Marshall Planı'nın kongre tarafından kabul edilmesinden önce bile önemli siyasal sonuçlar ortaya çıkardığı,

Batı'daki Batı Avrupa'yı bir araya getirmeye başladığı (Berle, 2015, s. 218) aynı zamanda toparlanan ABD ekonomisiyle de yakın bir ilişkisi vardır.

Soğuk Savaşı daha belirgin hale getiren ideolojik bölünmüşlük ve mücadele, Amerika Birleşik Devletleri'nin Avrupa ülkeleri ile daha fazla iş birliği içinde bulunmasının yolunu da açmış oldu. Savaşta yıpranmış, zayıflamış, Avrupa ülkeleri biraz tedirginlik duymakla birlikte Marshall Planı işbirliğine önem verilmesine sebep olabilecek teşvik unsuruna da sahipti. Bu durum diğer ülkelerin istemeseler de Amerikan yörüngesine girmeleri (Beeson, 2103: 236) sonucunu ortaya çıkardı. 1945-1949 yılları arasında Başkan Harry S. Truman yönetimi Birleşmiş Milletler, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası, Tarifeler ve Ticaret Genel Antlaşması (GATT) ve Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'nün kurulmasını sağladı. Bunun arkasından Marshall, Batı Avrupa'nın hızlı bir şekilde yeniden inşa edilememesi ve liberal demokratik yönetimlere güven duyulmaması durumunda, halkın halkçılık ve otoriterlik konusunda bir arayış içerisinde olacağına inanıyordu. Böyle bir durumda, Amerika'nın kendi fiziksel ve ekonomik güvenliği zayıflayacak ve savunma harcamalarında büyük bir artışa neden olacaktı (Steil, 2017). Ayrıca, Marshall Planı, 20. yüzyılda Amerika Birleşik Devletleri'nin en büyük başarısı olarak görülmektedir ki, Amerika'nın kalkınma girişiminde ilk önemli çıkışıdır ve yabancı topraklara giriş yapmasında bir dönüm noktasını oluşturmuştur (Brainard, 2007).

Yukarıda da ifade edildiği gibi George C. Marshall tarafından önerilen plan, Avrupalıların İkinci Dünya Savaşı'nın sebep olduğu yıkımdan sonra toparlanmalarına yardımcı olmak ve komünizmin toplumlar arasında destek kazanmasını önleyerek Sovyet saldırganlığını caydırmak amacını taşımış; aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri'nin ekonomik ve politik egemenliği yanında liberal bir düzen oluşturmasının yolunu da açmıştır (Chollet & Goldgeier, Winter 2005-06 , s. 7). Gerçekten, Savaş sonrasında Fransa ve İtalya'da artan komünist nüfuz, Yunanistan'da aktif bir ayaklanma ile birleşince, bunun Sovyet niyetlerinden kaynaklandığı endişesi ortaya çıkmıştı. Mart 1947'de Başkan Harry Truman, komünist ayaklanmasına karşı mücadele eden ülkeler için askeri ve ekonomik destek politikası çağrısı yaptı. Aynı yılın Haziran ayında Kremlin, Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı George C. Marshall'ın Avrupa'daki iyileştirme amaçlı bu plan ile iş birliği yapmayı reddetti. Ayrıca Doğu Avrupa ülkelerinin bu plana katılmasını yasakladı ve Batı basınında bu programın aleyhinde bir kampanya başlattı (Carter, 2015). Marshall Planı, Nisan 1948'den başlayarak dört yıl boyunca Batı Avrupa ekonomilerini yeniden inşa etmek için tasarlanmış bir proje olup; kesin miktarlar konusunda herhangi bir görüş birliği bulunmamasına rağmen toplam yardımın 13 milyar dolar civarında (Steinbock, 2017b) olduğu tahmin edilmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin dış politikada önemli bir dönüm noktasını oluşturan Marshall Planı'nın Amerika-Avrupa ilişkileri için kalıcı bir geçmişe sahip olmasının nedenleri (McFarland, 2017);

-Eğer bu yardımlar yapılmıyorsa savaş 1945'de bitmesine rağmen Avrupa'da birçok ülke ekonomik, sosyal ve siyasal zorluklarla karşılaşacaktı. Avrupa'nın Amerikan yardımına olan ihtiyacı, Amerika'nın da ikna çabaları planı destekleme konusunda ülkelerin birçoğunu dönüştürmüştür.

-Marshall Planı, Batı Avrupa'da Komünizm ve Sovyet nüfuzunun artması yönündeki endişeleri bir motivasyon aracı olarak kullanmış; Truman Doktrininin Mart ayında ilan ettiği Soğuk Savaş 1947 yılına kadar bütün Batı Avrupa'yı etkilemiştir. Sonuçta Komünizmle mücadele kapsamında ülkelere yardımlar yapıldı ve bu yönde kurumlar oluşturuldu.

-Savaş öncesi tarihlerden 1947'ye kadar geçen on yıl boyunca hızla düşen hayat standartları, Marshall Planı çerçevesinde bir büyüme gösterdi.

-Plan, Avrupa'nın entegrasyonunu teşvik etti ve Avrupa Birliği'ne giden yolda önemli bir noktayı oluşturdu.

Marshall Planı'nın uygulandığı ülkelerde istikrarlı bir ortam oluşturmak ve böylece hükümetler, iş dünyası ve işçiler arasında güven ve iş birliğini sağlamak, Avrupa'da bir pazar ekonomisinin oluşturulması için de hayati bir önem taşıyordu. Ayrıca katılımcı ülkeler arasında Amerika Birleşik Devletleri garantileri ve mali destek, yönetilemeyen iç ve dış çatışmaya meydan vermemek suretiyle yeniden yapılandırma ve entegrasyonun sürdürülmesi için vazgeçilmez (Steil, 2017b) olarak görülmüştü. Gerçekten Marshall Yardımı, alıcı ülkelerin ekonomilerini modernize etmek yönündeki gerçek çabaları karşılığında verildi ve bu modernizasyon için kullanılmasının yanında Avrupa Ekonomik İş birliği Örgütü aracılığıyla bir bütün olarak Batı Avrupa ekonomilerinin kurumsal liberalizasyonunun ve entegrasyonunun önündeki engelleri açtığı (Leavy, 2012) dile getirilmektedir.

Tüm bu olumlu görüşlere rağmen, Marshall Planı'na eleştirel yaklaşan birçok analistin de bulunduğu bilinmektedir. Bu eleştirilerin ağırlık noktasını Amerika Birleşik Devletleri tarafından yapılan mali yardımların Avrupa kıtası üzerinde yaşanmakta olan ekonomik büyümeyi marjinal bir şekilde desteklediğini veya pazarları genişleterek ABD kapitalistlerini zenginleştirmenin bir aracı olduğunu iddia etmektedirler (Chollet & Goldgeier, Winter 2005-06). Çaresiz kalan Avrupa ülkelerine bu yardımların yapılmasıyla İkinci Dünya Savaşı sırası/sonrası Amerika Birleşik Devletleri oluşturduğu ekonomik ve siyasal düzenle dünya üzerinde bir egemenlik kurmaya başlamıştır. Birleşik Devletler Kongresi'nin bu planı onaylamasıyla, tarihteki en büyük küresel stratejik girişimin yönünü ve oluşumunu belirlemiş ve gerçekleştirmiş oldu. Bu küresel strateji "Avrupa'daki hayati çıkarlarını korumak" amacını taşıyordu (Payne & Thakkar, 2012). Marshall Planı'nın Avrupa entegrasyonunun sağlanmasında gereğinden fazla büyütüldüğü ileri sürülmektedir. Birleşik Devletler, ulus devletlerin yeniden inşası için yardımın kaçınılmaz olduğunu her fırsatta dile getirmiş, bu günümüze kadar da kesintiye uğramamıştır. Alman siyasi analisti Werner Abelshauser'e göre, Birleşik Devletler "Avrupa'yı kontrol etmek için insani yardım dağıtımlarını yönlendiren ekonomik emperyalistti" (Payne & Thakkar, 2012). Abelshauser, bunun kanıtı olarak Fransa, İtalya ve Belçika'da ekonomik toparlanmanın yardımlardan önce başladığını ileri sürmektedir.

Planın, dolaylı olarak, Avrupa'nın Soğuk Savaşla sonuçlanan bir süreç olan Doğu-Batı ayrımına neden olduğu, planın ortaya çıkmakta olan Soğuk Savaş mücadelesinde merkezi bir rol oynadığını hatta Soğuk Savaşı şekillendiren gerginliklere bilerek katkıda bulunduğunu (O'Brien, 2014) iddia etmektedirler. Bu yönüyle bakıldığında Amerika Birleşik Devletleri İkinci Dünya Savaşının sonucu kadar savaş sonrası yeni bir dünya düzeninin belirlenmesinde kilit bir rol oynamıştır.

Dış yardımların, kamu kaynaklarının bir ülkeden diğerine aktarılması gerektiğinde, bu yardımların kullanılması, kısmen bağışçıların stratejik ve ulusal çıkarlarına hitap etmesi gerektiği (Tseng & Krog, 2017, s. 4) gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, Marshall Planı Batı Avrupa ülkelerinin ekonomik yönden desteklenmesi hedefini taşısa da Sovyetler Birliği'ni Avrupa dışına itme hedefi bunlardan biri değildi. 1947'deki siyasi ve diplomatik durum dikkate alındığında bunun pratik olarak bir anlamı yoktu. Yıkılmış ya da Sovyet nüfuzu altındaki bir Avrupa ekonomisinin Amerikan güvenliğine yönelik tehdidin önemli bir iç bileşeni vardı. Planın geliştirilmesi sırasında ABD Dışişleri Bakanlığı Ekonomik İşler Sekreteri William Clayton, Avrupa ekonomisinin başarısız olmasına izin verildiğinde "ABD iç ekonomisinin üzerinde hızlı etkiler yaratacağı, işsizliğin artacağı,

devasa bir savaş borcunun baskısıyla bütçe dengesinin bozulacağını açık bir şekilde ifade etmişti (O'Brien, 2014). Bu nedenle, ABD'nin uluslararası güvenliğinin korunması yanında, Marshall Planı'nın temel motivasyonunu Amerika'nın Avrupa pazarlarına erişimini oluşturmuştur. Çünkü Amerikan ekonomisi, bu pazarlara üretim fazlası mallarını satmak konusunda bağımlıydı. Plan çerçevesinde yapılan dış yardımların sözü edilen amaçları Komünizmle mücadele retoriğinin arkasına gizlendiği (Tucker, 1997) gibi analizlere de rastlanmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri, Birinci Dünya Savaşı'na girdiğinde borçlu bir ülke konumundayken; savaşın sonunda en büyük alacaklı ülke konumuna gelmişti. İkinci Dünya Savaşı sırasında İngiltere'nin zayıflaması, Almanya ve Japonya ekonomisinin rekabet gücünün tükenmesiyle, Amerika Birleşik Devletleri hem ekonomik hem de siyasal güç olarak öne çıktı. Bu nedenle, ABD savaşlardan kar elde edebileceğini gördü ve her iki savaştan da asıl kar eden Amerika Birleşik Devletleri kapitalistleri olsa da ortalama Amerikalının belleğinde savaşa girme ile ekonomik canlanma arasında bir bağ olduğu görülmeye başlandı (Münkler, 2012, s. 245). Marshall Planı da bu ekonomik canlılığın sürdürülebilirliği için gerekiyordu.

Sonuçta, Marshall Planı İkinci Dünya Savaşı sonrası şekillenen "Yeni Dünya Düzeni"nin oluş(turul)masında önemli aşamalardan birini oluşturmuştur. Amerika Birleşik Devletleri bu proje ile küresel hakimiyetini tesis etmiş ve bu etkisini günümüze kadar getirmiştir. Ancak Pasifikte ekonomik, politik ve diplomatik açılardan yükselen bir güç olarak Çin'in ortaya çıkması ve Amerika'nın küresel hegemonyayı sürdürmek için kullandığı araçları benzer bir şekilde kullanması "küresel güç geçişi" ile ilgili tartışmaları beraberinde getirmiştir. Özellikle 2013 yılında Başkan Xi Jinping tarafından gündeme getirilen Yeni İpek Yolu Projesi'nin Marshall Planı ile benzerlikleri ve potansiyel olarak Çin'e küresel egemenliği getirecek bir proje olup olmadığı konusunda ekonomik, siyasal ve akademik çevrelerde yoğun bir şekilde tartışılmaya başlanmıştır. Çalışmanın bu bölümünde Yeni İpek Yolu Projesinin kapsamı, boyutları ve Marshall Planı ile fark ve benzerlikleri hakkında bilgi verilecektir.

2.Çin'in Marshall Planı: Yeni İpek Yolu Projesi

Çin'in Marshall Planı, Çin ekonomisti Lin Yifu'nun 2009 yılındaki küresel kriz sonrası dünya çapında alt yapı yatırımlarını arttırmak ve gelişmekte olan ülkeler arasında ekonomik büyümenin önündeki engelleri ortadan kaldırmak amacıyla (Ling, 2015-2016) önerilen bir kavramdır. Çin Marshall Planı'nın uygulanmasını ilk kez başlatan tanınmış ekonomist Xu Suhandadır. Finansal kriz sırasında Çin'in ihracat endüstrisinin 2009 yılında çökmesiyle birlikte, Çin hükümetinin liderlik edeceği denizaşırı bir girişim olarak, "Çin Marshall Planı'nın" yerel ihtiyaçları karşılayabileceği ileri sürülmüştü. Bu girişim (Yeni İpek Yolu) Çin'in Marshall Planı olarak adlandırıldı (Ling, 2015-2016).

İpek Yolu kavramı, ilk olarak 1877 yılında Alman jeolog ve kaşif Baron Ferdinand von Richthofen tarafından kullanıldığından bu tarafa, İpek Yolu, Avrupa ve Asya arasındaki kültürel alışverişin metaforu olarak kullanılmış; büyük ölçüde ticari olmakla birlikte, İpek Yolu çok çeşitli insanlar ve kültürler arasındaki her türlü yaratıcı değişim aracı olarak görülmüştür (Kurin, 2002). Ekonomistler, projeyi İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD'nin süper gücü olarak güvence altına almasına yardımcı olan Marshall Planı ile karşılaştırmaktadırlar (Carney, 2017).

Genel olarak Kuşak ve Yol Girişimi (BR) olarak adlandırılan İpek yolu Ekonomik Kuşağı ve 21.Yüzyıl Deniz İpek Yolu, 2013 yılında Başkan Xi Jinping tarafından Çin'in yakın gelecekte uluslararası iş birliğine rehberlik etmek üzere tanıtıldı. Girişim, çok yönlü Kuşak ve Yol boyunca iş

birliği mekanizmaları ve piyasa sinerjileri kurarak Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının bağlantısını teşvik eden diplomatik, ekonomik, kültürel bir girişimdir (Demise, 2018, s. 69). Gerçekten, İpek Yolu projesinin kapsamına bakıldığında dehşet verici olduğu görülür. Proje, Batı Pasifik, Güney Çin Denizi ve Hint Okyanusunu birbirine bağlamaya çalışırken; Doğu Asya'dan Batı Avrupa'ya Avrasya kıtasını kuşatmayı amaçlıyor. Bir kere İpek Yolu projesi 4.4 milyar insanı (dünya nüfusunun %63'ü), 65 ülkeyi ve 21 trilyon dolarlık (Çin'in gayrisafi yurt içi hasılasının iki katı) ya da küresel GSYİH'nin %29'unu oluşturan toplam ekonomik üretimi desteklemektedir. Bu, kelimenin tam anlamıyla Çin'in tek bir politika çerçevesinde dünyanın yarısı için gelecek 10 yılda yaklaşık 20 trilyon dolar yatırım yapmasını gerektirecektir (Zhang, 2015). Çin her ne kadar bu girişimin 65 ülkeyi kapsadığından söz etse de kesin bir liste yoktur (Miller, 2017). Çünkü bu toplamlar göz önüne alındığında, projenin toplam etkisi çok daha büyük olma potansiyeline sahiptir. Projelerin birçoğu ek finansman sağlayacak veya kamu-özel ortaklıklar için fırsatlar yaratacak, yerel makamlarla iş birliği imkanı olacaktır. Dahası, ulusal yardım kuruluşları, çok taraflı kalkınma bankaları ve bağımsız servet fonları gibi diğer yardım fon sağlayıcıları için geniş bir alan oluşturacaktır (Grimes, 2016).

İki İpek Yolu, demiryolları, otoyollar, hava yolları, deniz yolları, petrol ve gaz boru hatları, enerji dağıtım şebekeleri, internet ağları, iletim ve iletişim ağlarından oluşmaktadır. Bu bağlantı yapısı, çerçevesinde endüstriyel gruplar ve hizmet ağlarının geliştirilmesi de söz konusudur. Bunlar, Pasifik'ten Hint Okyanusuna ve Atlantik'e kadar uzanan, iki önemli ekonomik birim olan Çin ve Avrupa Birliği arasında doğrudan veya dolaylı olarak bağlantı kuran entegre bir ekonomik kuşak oluşturacaktır. Kıtalararası alt yapı inşaatı, uzun vadede büyük bir Avrasya pazarına neden olacak, sermayenin ve emeğin dolaşımının kolaylaşması sonucu bölgesel entegrasyon ve serbest ticaret kuşağının oluşturulmasının önünü açacaktır. Bu da küresel ekonominin işleyişinde Çin liderliğinde yeni bir siyasi ve ekonomik düzenin oluşması gibi önemli sonuçları ortaya çıkaracaktır (Faslabend, 2015, s. 296). Bu girişimin savunucuları, küresel bir altyapı boşluğunun çözülmesine yardımcı olma potansiyeline sahip olduğunu ifade ederken; ayrıca gelişmekte olan ülkelerde ticareti arttıracığı, yatırım ve büyümeye de yardımcı olacağını (Hancock, 2017) ifade etmektedirler.

Yeni İpek Yolu girişiminin temel amacı, çok kutuplu bir dünyaya doğru eğilimi benimseyen, Kuşak ve Yol'u birlikte inşa etmek, ekonomik küreselleşme, kültürel çeşitlilik ve daha fazla bilgi teknolojileri uygulaması, küresel serbest ticaret rejimini ve dünya ekonomisini bölgesel iş birliği ruhuyla desteklemek için tasarlandı. Ekonomik faktörlerin düzenli ve serbest dolaşımını, kaynakların yüksek verimli dağılımını ve piyasaların derin entegrasyonunu teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca İpek Yolu güzergahındaki ülkelerin, ekonomik-politik koordinasyonunu gerçekleştirmek ve daha yüksek standartlar için daha kapsamlı ve derinlemesine bölgesel iş birliğini sağlamak için teşvik etmek ve herkese fayda sağlayan açık, kapsayıcı ve dengeli bir bölgesel ekonomik işbirliği mimarisi yaratmaktır (Swaine, 2015, s. 4).

Çin, Yeni İpek Yolu Projesi'nin jeopolitik bir amaç taşımadığını ısrarla ifade etse de dünyanın jeopolitik ve jeoekonomisini değiştirebileceğini varsayacak makul birçok gerekçenin olduğu da açıktır. Yeni İpek Yolu güzergahındaki alanlar, dünyanın enerji rezervlerinin %70 kadarını içerdiğinden bir mücadele ortamı oluşturmuş; bu nedenle bölge Müslüman ülkelerinin çoğunu istikrarsız hale getirdiğinden, Çin planı, Amerika Birleşik Devletleri'nin birçok yöndeki konumunu etkilemektedir. Bu çerçeveden bakıldığında Amerika'nın bu girişime karşı alacağı tavır, vereceği cevap sadece ABD-Çin ilişkilerinin gidişini değil, aynı zamanda küresel sistemin kaderini de belirleyecektir (Luft, 2016b, s. 5).

3.Marshall Planı ve İpek yolu projesi: Benzerlikler-Farklılıklar

Amerika Birleşik Devletleri'nin İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa ülkelerine yaptığı yardımlar ve bunun yanında oluşturduğu küresel kurumlarla dünya üzerinde hegemonya kurduğu yönünde analizlere rastlanmaktadır. Her ne kadar Marshall Planı ve Yeni İpek Yolu projesinin karşılaştırılmasının akılsızca (Tzogopoulos, 2014) olduğunu ileri süren yazarlar olsa da Avrupa'ya antik kara koridoru ve Afrika'ya deniz hatları anlamına gelen bu projeyi Çin'in Marshall Planı ve ortaya çıkan küresel liderliğinin en belirgin işareti olarak değerlendiren görüşler de bulunmaktadır (Finer, 2017). Ancak son zamanlarda Marshall Planı'nın tekrar gündeme gelmesi ve İpek Yolu ile karşılaştıran yazıların çoğalması tam olmasa bile bazı benzerliklerin bulunduğu yönündeki kanaatleri güçlendirmektedir. Çin'in Orta Asya'dan başlayarak Afrika ülkelerine yaptığı yardımlar ve bu kıtalardaki nüfuzunun belirgin bir şekilde artması hegemonik bir mücadelenin başladığını göstermektedir..

Çin'in 1990'larda "ülke dışına çıkma", "reform ve açılma" politikasını yürürlüğe koyarak İpek Yolu projesiyle siyasal ve ekonomik kalkınma hedefini belirlerken ekonomik gücünü şimdiye kadar var olan çevrenin ve çerçevenin dışına taşımıştır. İpek Yolu projesinin gündeme getirilmesiyle Çin yetkilileri "İpek Yolu Projesi, Çin'in Asya, Avrupa ve Afrika'daki ülkelerle ve dünyanın geri kalan ülkeleriyle karşılıklı yararlı iş birliğini güçlendirmeli" diyerek, altyapı bağlantı, endüstriyel yatırım alanlarındaki projelere odaklanarak, kaynak geliştirme, ekonomik ve ticari iş birliği, kültürel değişimler, ekolojik koruma ve denizcilik alanlarındaki iş birliğini (Demise, 2018, s. 69) içermektedir. Bu yönüyle bakıldığında, ülkenin küresel sorumluluğunun amaçlarını ve engellerini ortaya koyan İpek Yolu projesi "dünyaya açılmanın yeni bir turunun" önemli bir unsurudur (Sárvári & Szeidovitz, 2016, s. 5).

3.1.Benzerlikler

Yeni İpek Yolu Projesini, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Batı Avrupa'nın yeniden inşasına yardımcı olan Amerikan liderliğinde "kasvetli" bir program olan Marshall Planı olarak görmek cazibeli (Larmer, 2017) görülmektedir. Yeni İpek Yolu girişimi de hayati altyapıyı inşa etmek, refahı yaymak ve küresel kalkınmayı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bununla birlikte, Çin'in bir devlet sırrı gibi değerlendirmesi, ve uluslararası kalkınma fonlarını koordine etmeye ve sayısal rakamlarla açıklamaya çalışan uluslararası organlarla çalışmayı reddetmesi (Taylor, 2017) nedeniyle zor olmasına rağmen; Yeni İpek Yolu Projesi'nin gizli stratejik hedeflerini, Marshall Planı'nın stratejik amaçlarına oldukça benzeyen beş noktada özetlemek mümkündür; "İhracatı arttırması, ihracat para birimi, bir rakibe karşı olması, stratejik bölünmeleri teşvik etmesi, diplomatik destek"tir (Shen, 2016).

-İhracatı Arttırmak: Daha önce de belirtildiği gibi İkinci Dünya Savaşı sonrası üretim fazlasının ihraç edilebilmesi için pazara olan ihtiyaç yardım planını gerektirmiştir. Yeni İpek Yolu Projesi de Çin ile ticareti 2000 yılında 1.8 milyar dolardan, 2013 yılında 50 milyar dolara yükselen Orta Asya ekonomilerine yönelik yeni ihracat pazarları aramayı hedeflemektedir. Dahası, İpek Yolu projesi, yurt dışında yeni demiryolları ve tesisleri inşa ederek, sadece malların değil aynı zamanda nakliye ve altyapı sektörlerinde aşırı üretim fazlasının ihracatını mümkün kılmaktadır (Amighini, 2017, s. 123). Modern iletişim ve ulaşım araçlarının gelişmesiyle, girişim, Çin ve diğer katılımcı ülkeler arasındaki ticaret akışını da hızlandıracaktır (Gupte, 2017).

-İhracat Para Birimi: Marshall Planı Amerika Birleşik Devletleri'ne para birimini ihraç etmesine izin vermiştir. ABD doları günümüzde dünyayı yönetmeye devam etmektedir. Uluslararası

ödemeler Bankası'na (BIS) göre 2015 yılı rakamlarına göre, döviz piyasalarında günlük ciro 5 trilyon doların üzerindedir ve bunun %87'si ABD dolarıdır. Ancak, mevcut sisteme alternatif Doğu odaklı yeni kurum ve sistemlerinin oluşturulması söz konusudur. Bunlardan biri Çin Uluslararası Ödeme Sistemi (CIPS) ve Dünya Bankasına alternatif olacağı düşünülen, Çin tarafından başlatılan "Asya Altyapı Yatırım Bankası" (AIIB)'dir (James, 2015).

Amerika Birleşik Devletleri'nde sıklıkla dile getirilen konu olarak, Çin'in Bretton Woods kuruluşları (DTÖ, IMF) ya da dolar temelli finansal kuruluşlar gibi ABD liderliğindeki sisteme paralel alternatifler olarak ya da tamamen onların yerini alacak yeni uluslararası kurumlar ya da ekonomik çevreler yaratmaya çalıştığı, Yeni İpek Yolu Projesi, Asya Altyapı Yatırım Bankası gibi kurumlarla Amerika'nın temellerini zorladığı ve "Çin merkezli" yapının başlangıcını ortaya koyan bir "devrilme noktası" oluşturduğu (Chance, 2016, s. 15) dile getirilmektedir.

-Bir Rakibe Karşı Olması: Marshall Planı'nın Sovyetler Birliği ve Komünizme karşı bir blok oluşturma düşüncesinden kaynaklandığı başlangıçta belirtilmişti.

Yeni İpek Yolu girişimi, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu tarafa dünyada ekonomik ve politik olarak küresel hegemonyasını sürdüren Amerika Birleşik Devletleri'ne karşı yeni bir rakibin yükseldiği, Çin'in kendisinin ilan ettiği gibi aşağılanma yüzyılından geri döndüğü yokluğunda doğmuş bir sistemi yeniden şekillendirme konusunda istekli olduğu (Sedille & Trigkas, 2017) görülmektedir. Şüphesiz en büyük rakip Amerika Birleşik Devletleri'dir.

-Stratejik Bölünmeleri Teşvik Etmek: İkinci Dünya Savaşı sonrasında Amerika Birleşik Devletleri Almanya'yı Batı Blok'una dahi etmek istedi. Bunun kısa vadede başarılı olmama ihtimaline karşı uzun süreli bir bölünmeyi sağlayarak Batı Almanya ve Batı Avrupa arasındaki politik ve ekonomik bağı güçlendirmek istemişti.

Yeni İpek Yolu girişimi ve Asya Altyapı Yatırım Bankası'nın kurulmasıyla İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Batı Kapitalist ülkelerin birleşik cephesinin ortaya çıkmasından bu tarafa yakın müttefikler arasında ilk önemli çıkmazın ortaya çıktığı görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'ni Avrupa'daki ortakları özellikle Birleşik Krallık sert şekilde eleştirmeye başlamıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nin liderlik ettiği mali düzendeki gerginliklere ek olarak, ABD'nin Avrupa ve Asya'daki ittifaklarının benzer baskı altına girdiğine dair işaretler var. Örneğin, Avrupalı müttefikler, özellikle Almanya'nın ABD'nin Rusya ile ilgili politikalarına katılmakta oldukça çekingen davrandığı (Wong, Chi, Tsui, & Tiejun, 2017) bilinmektedir. Ayrıca Çin'in ABD'nin Asya'daki ittifak sistemini zayıflatma amacının (Blackwill & Tellis, 2015, s. 19) öncelikleri arasında olduğu unutulmamalıdır.

-Diplomatik Destekten Vazgeçilmesi. Marshall Planı'nın bir başka amacı, Doğu Avrupa'daki ülkeleri Komünizmden vazgeçmeleri şartıyla yardım kapsamına almış olmasıydı.

Günümüzde Yeni İpek Yolunun Asya'nın doğusundan Londra'ya kadar uzanması güzergah boyunca geleneksel ABD müttefikleri ile diplomatik ilişkilerini yoğunlaştırmasını, bazı ülkeleri yanına çekmesini de beraberinde getirmektedir. Örneğin 2018 yılı başlarında Pakistan ve ABD arasındaki ikili ilişkiler, Başkan Donald Trump'ın İslamabad'ı "Afganistan'da avladığımız teröristlere güvenli liman" olarak suçladıktan sonra kötüleşmiş; bunu 255 milyon dolarlık Dış Askeri Finansman ve 900 milyon dolarlık Koalisyon Destek Fonu kesilmesi tehdidi takip etmiştir. Buna karşılık, Pakistan Dışişleri Bakanı, Birleşik Devletlerin "her zaman ihanet eden bir dost" olduğunu ilan etmiştir (Ahmad, 2018). Aynı şekilde Suriye ve Irak'taki terör örgütlerine verdiği destek

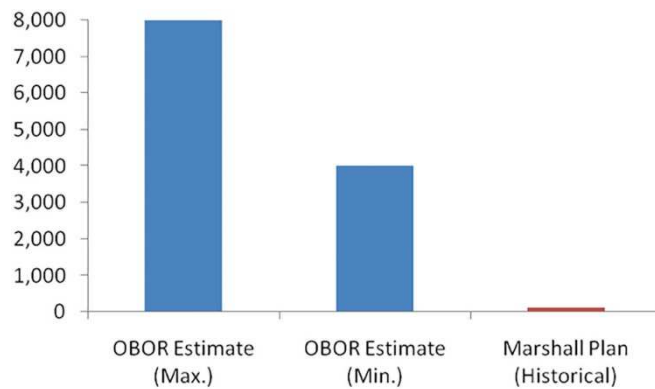
nedeniyle NATO içinde yer alsalar bile Türkiye ile ilişkilerinin müttefiklikten öte bir gerginliğe doğru gittiği de bilinmektedir.

3.2.Farklılıklar

Yeni İpek Yolu Projesi'ni "Çin'in Marshall Planı" olarak görmek, özellikle Çin'in kendisinin ve komşu ülkelerin ekonomilerini sürdürebilmesindeki rolü göz önüne alındığında, bir bakıma yanlış değildir. Marshall Planı'nın benzer rolü, Avrupa ekonomik canlanması ve entegrasyonu için sahip olduğu rol büyük ihtimalle paralellik gösterir. Bununla birlikte, tamamen farklı bir dönemde ve Çin ile ABD'nin kendi girişimlerine yönelik farklı hedefleri göz önüne alındığında bazı farklılıkları gözlemlemek mümkündür. Bunlardan Bazıları; Kapsayıcılık, Ortaklık, Barış gibi kavramları öne çıkarmasıdır.

-Kapsayıcılık: Çin devlet başkanı Xi Jinping, 2013 yılında Kazakistan ve Endonezya'yı ziyareti sırasında Çin'in kendi "modern İpek Yolu"nu ilan etti. Bu girişim iki fiziksel rota boyunca Avrasya kara yolu ve Çin limanlarını Avrupa ve Afrika ile bağlayan bir deniz ticaret yolundan oluşmaktadır. Bu güzergahlar Doğu'dan Batı'ya 65' ten daha fazla ülkeyi kapsamaktadır. Şu ana kadar Asya, Avrupa ve Afrika'nın yanı sıra Avrupa Birliği'ndeki 60'ı aşkın ülke ya İpek Yolu girişiminin bir parçası olmak ya da istekli olduğu konusunda mutabakat zaptı imzalamış durumdadır. Çin'e göre girişim, ekonomik faaliyeti canlandırmak, bağlantı ve kültür alışverişini arttırmak, tüm insanlar için yaşam standartlarını yükseltmek ve barışı geliştirmek konusunda bütün uluslar için "kazan-kazan" esasına göre tasarlanmıştır (Raleigh, 2017).

Şekil: Marshal Planı-Yeni İpek Yolu Mali Portresi

<https://www.valuwalk.com/2017/05/obor-2>.

Ayrıca, mali büyüklük açısından Marshall Planı ile Yeni İpek Yolu arasında muazzam denebilecek farklar bulunmaktadır. Ekonomistlerin ifadesiyle, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD'nin dünyanın süper gücü olarak ortaya çıkmasında günümüz fiyatlarına oranlandığında sadece 130 milyar dolar harcamasına karşın, Yeni İpek Yolu Projesinin minimum harcayacağı miktar 4.5 trilyon dolar civarındadır. Bu da dünyanın daha önce görmediği bir ölçekte imparatorluk inşa etmekle (Carney, 2017) eş anlamlıdır. Bunun yanında, yeni altyapı, yeni yollar ve demiryolları, ticaret ve ulaşım anlaşmalarıyla bir alt yapı sağlamak ve hatta üniversite bursları ve insanlar arası değişimlerle kültürel bağları güçlendirmek istemektedir (Hillman, 2018, s. 3).

-Ortaklık: Amerika Birleşik Devletleri İkinci Dünya Savaşını takip eden yıllarda, savaş sonrası uluslararası düzeni güçlendiren (en azından günümüzde devam etmekte olan) güvenlik ve ekonomik kurumları yaratmak için askeri ve ekonomik gücünün her ikisini de etkin bir şekilde

kullanmıştır. Birleşmiş Milletler, Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Ticaret Örgütü'nü oluşturdu. Washington, Batı Avrupa ve Japonya'nın parçalanmış ekonomilerini yeniden inşa etti ve bugün Avrupa ve Doğu Asya'yı istikrara kavuşturmak için bir ittifaklar çerçevesi yarattı (Layne, 2018, s. 93).

Marshall Planı, Amerika Birleşik Devletleri liderliğindeki Kuzey Amerika Anlaşması Örgütü'ne (NATO) katılımı öngörmüştür. Yeni İpek Yolu Projesi ise askeri ittifakların üyeliğine ve örtülü desteğine katılımı şart koşmamaktadır (Steinbock, 2017).

Çin resmi dış politika söyleminde, özellikle Çin Devlet Başkanı Xi Jinping tarafından “Çin Rüyası” vizyonu ortaya atıldıktan sonra “her bakımdan ılımlı bir müreffeh toplum” oluşturmak için atılacak spesifik hedefler doğrultusunda belirgin değişiklikler meydana geldi. En önemlisi, 2014 yılı Kasım ayında Dışişleri ile İlgili Çalışmalar Konusunda Merkezi Konferans'ta; Çin'i “büyük ülke rolüne uygun, farklı bir diplomatik yaklaşım geliştirmeye çağırıldı. Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi'ye göre bu, şu hususları içermektedir: 1-Kazan-kazan iş birliğiyle yeni bir uluslararası ilişkiler kurmak 2-Küresel bir ortaklık ağı kurmak, 3-Asya-Pasifik hayalini takip etmek ve 4-Asya'nın güvenliğine ilişkin bir vizyonu sürdürmek (Poh & Li, 2017, s. 85)tir.

Son yıllarda, Çin'in dile getirdiği, tüm insanlık için “topluluk” kurma fikri, yani tüm insanlık için bir ortak ilgi topluluğu, tüm insanlık için bir ortak sorumluluk topluluğu ve tüm insanlık için ortak bir kader topluluğu fikri, Batı'nın ve Amerika Birleşik Devletleri'nin uzun zamandır anlattığı “uluslararası toplum” fikrinden büyük ölçüde farklıdır (Chuanxing Wang, 2018, s. 277).

Barış ve İş birliği: Yeni İpek Yolu ile birlikte iletişim, ticaretin kolaylaştırılması, para dolaşımının güçlendirilmesi bölge ekonomileri arasında daha sıkı bir ekonomik bağ oluşturmaktadır (Sárvári & Szeidovitz, 2016, s. 8). Amerika Birleşik Devletleri, özellikle Sovyetler Birliği'ne karşı liberal demokrasiyi korumak ve geliştirmek üzere yardımlarını planlarken, Çin, rejim türlerini etkilemeye çalışmak üzere planlamamaktadır. Çin, Amerika Birleşik Devletleri ve Batı gibi demokrasi ve insan hakları konusunda müdahaleci olmayan bir yaklaşım sergilemektedir. Bu da elbette başta Ortadoğu olmak üzere otoriter bir anlayışla yönetilen ülkelerin yönetici kadrolarının yönetim anlayışları ile bir uyum göstermektedir (Pethiyagoda, 2017). Artan küresel siyasi ve ekonomik gelişmeleri yakından takip eden Çin, son yıllarda gelişmekte olan dünyadaki en büyük ve hızlı artan yardım sağlayıcılarından biri haline gelmiştir. 1999 yılındaki borçlu pozisyonundaki değişimden sonra 2007 yılında net bir donör haline gelen Çin'in dış yardımları ve devlet tarafından desteklenen yatırım faaliyetleri (FAGİA) 2002'de bir milyar dolardan 2007'de 25 milyar dolara çıkmıştır (Tseng & Krog, 2017:7).

Bunların yanında Xi Jinping yönetimi, sadece büyük güçlerle değil, aynı zamanda gelişmekte olan ülke ve bölgesel örgütleri de kapsayacak şekilde bir iş birliği ve ortaklık üzerine inşa etmektedir. Asya-Pasifik bölgesel devletlerine yönelik ortaklık ilişkisi, günümüzde büyük bir dış politika önceliği olarak nitelendirilen Güneydoğu Asya Ülkeler birliği (ASEAN) ile “barış ve refaha yönelik stratejik ortaklık”tır (Zhang, 2015, s. 121). Yeni İpek Yolu girişimi Avrasya öncelikli olmasına rağmen, Afrika ülkelerine yönelik kurumsal ve düzenleyici reformlar bu kıtada çok geniş bir etkiye sahip olacağını göstermektedir (Demise, 2018, s. 71). Çin, Afrika ülkelerine bu yardımları yaparken; zhen (gerçek), shi (sağlam), qin (samimi) ve cheng (dürüst) olmak üzere yeni bir iş birliği ve ortaklık türünü teşvik etmektedir (Zhang, 2015, s. 121).

Çin'in yükselişinin ortak bir refah ve barış getireceği, Çin liderliğinde Doğu Asya'da yumuşak bir hiyerarşik bölgesel düzeni canlandıracağı ileri sürülmektedir. İyimser senaryo ile, ekonomik

bütünleşmenin, çok taraflı kurumların ve paylaşılan normların ve kimliğin savaş tehlikesini ortadan kaldırdığı bir bölgesel topluluk ihtimalini arttıracığı (Acharya, 2013) iddia edilmektedir.

Sonuç olarak Yeni İpek Yolu projesi, Çin Devlet Başkanı Xi'nin ifadesiyle Çin'in "ülkenin siyasi, askeri ve çevresel konular üzerinde bütün dünyaya yön verebilecek güçlü hale dönüştürülmesinin zamanının geldiği (Killalea, 2017)"ni söylediği hedefin önemli araçlarından biri niteliğindedir.

Ancak küresel hegemonik güçlerin yer değiştirmesi küresel düzeyde rekabeti, gerginlikleri ve olası çatışmaları da tetikleyebilecektir. Her ne kadar günümüzdeki küresel güç Amerika Birleşik Devletleri olsa da dünyanın Çin'in üstlendiği yeni rolüne alışması gerekecektir (Biswas & Hartley, 2017). Bugün başta Ortadoğu olmak üzere Orta Asya ve Afrika'da yaşanan gerginlik ve çatışmaların kökeninde Çin ile ABD arasındaki güç mücadelesinin yattığı açıktır. Amerika Birleşik Devletleri İkinci Dünya Savaşından bu yana ekonomik ve askeri gücüne dayanarak "küresel bir kibirle" kuralları dikte ettiren, ceza veren, kendisi ile işbirliği yapmayan yönetimleri deviren, savaş ihraç eden, kendi tercihlerine göre toplumları dönüştürmeye çalışan ve özellikle de Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra otorite kurma, denetim, gözetim konularında kendisini sorumlu hisseden meşru bir güç olarak görmeye başladı. Literatürlere bakıldığında, görüleceği gibi son yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nin ekonomik ve siyasi yönden inişe geçtiği, küresel düzeyde meşruiyet zeminin kaybolduğu ile ilgili analizlerin bir hayli fazla olduğu görülecektir. Meşruiyet zemininin kaybolmasında uluslararası hukukla kendisini çok fazla bağlı hissetmemesi, küresel teröre hamilik yapması hatta kendi bünyesinde bir nevi monopolleştirmesi, çeşitli bahanelerle ülkelere müdahale hatta işgal etmesi gibi nedenlerle küresel sistemin tek kutupluluktan uzaklaştığı görülmektedir. Bu duruma gelmesinde, Çin'in yükselişinin şüphesiz önemli etkisi vardır. Çin, son yıllara kadar "gücünü belli etmeden" (elbette belirli sebeplerden) bir politika yürütürken, belki de çatışmanın kaçınılmaz olduğunu görmüş durumdadır.

Will Kirby'nin aktardığına göre (Kirby, 2018); Çin devlet başkanı Xi Jinping ordu mensuplarına yaptığı konuşmada "ordunun her zaman savaşa hazır, muharebede becerikli ve yeni dönemde parti ile halkın verdiği görevleri yerine getirmek için kazanmayı garanti edecek elit ve güçlü bir kuvvet yaratması gerektiği" yönündeki sözleri potansiyel mücadelenin sert bir zeminde gerçekleşeceğini göstermektedir. Aynı şekilde Benn Steil, 9 Şubat 2018 tarihinde Foreign Affairs'teki yazısında (Steil, 2018) Amerika Birleşik Devletleri Başkanının Kongre'ye yaptığı "düşmanlara karşı birlikte hareket edilmesi gerektiği, eğer liderliğimizi kaybedersek bu ulusun refahının da tehlikeye atılacağı" yönündeki konuşmasını, 1947'de Rusya uzmanı Chip Bohlen, Dışişleri Bakanı George C. Marshall ve Başkan S. Truman tarafından dile getirildiğini ancak bugün yeni bir ABD yönetimi tarafından seslendirildiğini nakletmektedir. Bu da mevcut ve potansiyel küresel güç mücadelesinin ne denli sert geçtiği/gececeğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

- Acharya, m. (2013). *Power Shift or Paradigm Shift? China's Rise and Asia's Emerging Security Order*. onlinelibrary.wiley.<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/isqu.12084/> (erişim tarihi: 10.11.2016)
- Ahmad, J. (2018). *Mistrust is the original sin of US-Pakistan relations*. <http://thehill.com/opinion/international/367943-mistrust-is-the-original-sin-of-us-pakistan-relations>. (erişim tarihi: 05.02.2018).
- Amighini, A. (2017). *Towards a New Geography of Trade?* (Birinci b.). (A. AMIGHINI, Dü.) Milano, İtalya: The Italian Institute for International Political Studies (ISPI). doi: 10.19201
- Beeson, M. (2013). Can China Lead? *Third World Quarterly* , s. 233-250.

- Berle, A. (2015). The Marshall Plan in the European Struggle. *An International of Political and Social Research*, 199-218.
- Biswas, A. K., & Hartley, K. (2017). *A Chinese Model for Foreign Aid*. <https://www.project-syndicate.org>:
<https://www.project-syndicate.org/commentary/china-international-development-leadership-by-asit-k--biswas-and-kris-hartley-2017-10?barrier=accessreg> (erişim tarihi:02.02.2018).
- Blackwill, R. D., & Tellis, A. J. (2015). *Revising U.S. Grand Strategy Toward China*. United States: Council on Foreign Relations.
- Brainard, L. (2007). *The Lessons of the Marshall Plan*. www.brooking.edu:
www.brooking.edu/opinions/the-lessons-of-the-marshall-plan Haziran 4, (erişim tarihi:17.05.2017).
- Carney, M. (2017). *China wants 'new Silk Road' One Belt One Road project to help it dominate world trade*.
<http://www.abc.net.au>:
<http://www.abc.net.au/news/2017-05-14/china-plans-new-silk-road-to-dominate-world-trade/8522682>
Mayıs 14, (erişim tarihi:10.06.2017)
- Carter, D. A. (2015). *FORGING THE SHIELD: THE U.S. ARMY IN EUROPE, 1951-1962*. Washington, D.C: Center of Military History.
- Chance, A. (2016). *American Perspectives on the Belt and Road Initiative, Sources of Concern Possibilities for US-China Cooperation*. Washington DC: Institute for China-American Studies.
<http://chinaus-icas.org/wp-content/uploads/2017/02/American-Perspectives-on-the-Belt-and-Road-Initiative.pdf> adresinden alındı Mayıs 22, (erişim Tarihi:17.06.2017)
- Chollet, D. H., & Goldgeier, J. M. (Winter 2005-06). The Faulty Premises of the Next Marshall Plan. *The Washington Quarterly*, 9(1).
- Chuanxing Wang. (2018). Changing International System Structures and the Belt and Road Initiative. M. Mayer (Dü.) içinde, *Rethinking the Silk Road China's Belt and Road Initiative and Emerging Eurasian Relations* (s. 269-281). Singapore: Palgrave Macmillan. doi: 10.1007/978-981-10-5915-5
- Demise, A. (2018). *Special Economic Zones: Integrating African Countries in China's Belt and Road Initiative*. (M. Mayer, Dü.) Singapore: Palgrave MacMillan. doi: 10.1007/978-981-10-5915-5
- Derek Chollet, J. M. (2005-2006). The Faulty Premises of the Next Marshall Plan. *The Washington Quarterly*, 9(1).
- Faslabend, W. (2015). The Silk Road: A Political Marketing Concept for World Dominance. *European View*, s. 293-302. Aralık 21, (erişim Tarihi:15.06.2017)
- Finer, J. (2017). *U.S. Can Take a Lane on China's New Silk Road*. <https://www.bloomberg.com>:
<https://www.bloomberg.com/view/articles/2017-05-11/u-s-can-take-a-lane-on-china-s-new-silk-road>,
Mayıs 11, (erişim tarihi:22.06.2017)
- Grimes, W. W. (2016). *The Belt & Road Initiative as Power Resource: Lessons from Japan*.
<http://www.theasanforum.org>:
<http://www.theasanforum.org/the-belt-road-initiative-as-power-resource-lessons-from-japan>, Nisan 15, (erişim tarihi:03.06.2017)
- Gupte, A. (2017). *Navigating the new Silk Road*. <http://www.straitstimes.com>:
<http://www.straitstimes.com/business/economy/navigating-the-new-silk-road>, Ekim 16, (erişim tarihi:12.12.2017)
- Hancock, T. (2017). *China encircles the world with One Belt, One Road strategy*. <https://www.ft.com>:
<https://www.ft.com/content/0714074a-0334-11e7-aa5b-6bb07f5c8e12>, Mayıs 4, (erişim tarihi:22.06.2017)
- Hillman, J. E. (2018). *China's Belt and Road Initiative: Five Years Later*. Washington DC: Center for Strategic&International Studies.
- James, D. (2015). *New world order of gas and finance*. <https://www.eurekastreet.com.au>:
<https://www.eurekastreet.com.au/article.aspx?aeid=45814>, Aralık 14, (erişim tarihi:22.07.2017)
- Killalea, D. (2017). *China's 30-year deadline to rule the world*. <http://www.news.com.au>:
<http://www.news.com.au/finance/work/leaders/chinas-30year-deadline-to-rule-the-world/news-story/70f62a5bc0e4580b83d5ca89a2479e94>, (erişim tarihi:02.02.2018)

- Kirby, W. (2018, Ocak 5). *World War 3: China's Xi Jinping puts world on alert with chilling warning to troops*.
<https://www.express.co.uk>:
<https://www.express.co.uk/news/politics/900502/china-news-xi-jinping-chinese-army-china-war-warning>, Ocak 5, (erişim tarihi:25.01.2018)
- Kurin, R. (2002). *The Silk Road: Connecting People and Cultures*. <https://festival.si.edu>:
<https://festival.si.edu/2002/the-silk-road/the-silk-road-connecting-peoples-and-cultures/smithsonian>,
- Larmer, B. (2017). *What the World's Emptiest International Airport Says About China's Influence*.
<https://www.nytimes.com>:
<https://www.nytimes.com/2017/09/13/magazine/what-the-worlds-emptiest-international-airport-says-about-chinas-influence.html>, Eylül 13, (erişim tarihi: 02.02.2018)
- Layne, C. (2018, Ocak 1). *The US–Chinese power shift and the end of the Pax Americana*.
<https://www.chathamhouse.org>:
https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/images/ia/INTA94_1_6_249_Layne.pdf, Ocak 1, (erişim tarihi:05.02.2018)
- Leavy, J. (2012). *Marshall plan founders would be urging full European integration*. www.ft.com:
<https://www.ft.com/content/85c63614-66c5-11e1-863c-00144feabdc0>, Mart 6, (erişim tarihi:22.06.2017)
- Ling, J. (2015-2016). *The "New Silk Road" Initiative: China's Marshall Plan?* <http://www.ciis.org.cn>:
http://www.ciis.org.cn/english/2015-06/11/content_7982914.htm Haziran 11, (erişim tarihi:21.06.2018)
- Luft, G. (2016). *It Takes a Road China's One Belt and One Road Initiative: An American Response to the New Silk Road*. Institute for the Analysis of Global Security.
- McFarland, K. M. (2017). *The Marshall Plan Turns 70 This Week. Here Are Four Reasons it Was So Important*. Ocak 3, 2018 tarihinde <http://washintonpost.com>:
https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2017/06/05/the-marshall-plan-turns-70-this-week-here-are-4-reasons-this-was-so-important/?utm_term=.f1e3ccc039f7 Haziran 5, (erişim tarihi:02.02.2018)
- Miller, T. (2017). *China's Clout has few Limits. Shouldn't We be Worried About Its New Silk Road?*
<https://www.theguardian.com>:
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/sep/04/china-economic-clout-new-silk-road>, Eylül 4, (erişim tarihi:1011.2018)
- Münkler, H. (2012). *İmparatorluklar Eski Roma'dan ABD'ye Dünya Egemenliğinin Mantiği*. İstanbul: İletişim Yayınları. Çeviren:Zehra Aksu Yilmazer, II. Baskı, İstanbul.
- O'Brien, S. (2014). *Questioning the Marshall Plan in the Buildup to the Cold War*. www.unh.edu:
<https://www.unh.edu/inquiryjournal/spring-2014/questioning-marshall-plan-buildup-cold-war>, (erişim tarihi:14.06.2018)
- Payne, A. R., & Thakkar, a. B. (2012). *The Marshall Plan – Global Strategy and Foreign Humanitarian Aid*. www.intechopen.com:
<https://www.intechopen.com/books/globalization-approaches-to-diversity/the-marshall-plan-global-strategy-and-foreign-humanitarian-aid>, Ağustos 22, (erişim tarihi:14.06.2018)
- Pethiyagoda, K. (2017). *Western dominance on the global stage is coming to an end – we are now entering the era of Chinese influence*. <http://www.independent.co.uk>:
<http://www.independent.co.uk/voices/china-middle-east-conflict-russia-donald-trump-populism-intervention-a7551791.html>, Ocak 29, (erişim tarihi:22.05.2017)
- Poh, A., & Li, M. (2017). A China in Transition: The Rhetoric and Substance of Chinese Foreign Policy under Xi Jinping. *Journal Asian Security*, 84-97.
- Raleigh, H. (2017). *China's 'Project Of The Century' Aims To Unseat U.S. As World's Dominant Power*.
<http://thefederalist.com>:
<http://thefederalist.com/2017/06/12/chinas-project-century-aims-unseat-u-s-worlds-dominant-power/>, Haziran 12, (erişim tarihi:15.11.2018)
- Sárvári, B., & Szeidovitz, A. (2016). The Political Economics of the New Silk Road. *Baltic Journal of European Studies*, 3-27. doi:DOI: <https://doi.org/10.1515/bjes-2016-0001>, Şubat 16
- Sedille, P., & Trigkas, V. (2017). *New Silk Road Summit: Toward a Symbiotic "Bretton Woods"?*
<https://www.chinausfocus.com>:

- <https://www.chinausfocus.com/finance-economy/new-silk-road-summit-toward-a-symbiotic-bretton-woods>, Mayıs 4, (erişim tarihi:14.08.2018)
- Shen, S. (2016). *How China's 'Belt and Road' Compares to the Marshall Plan Should we think of "One Belt, One Road" as China's Marshall Plan?* <https://thediplomat.com>:
<https://thediplomat.com/2016/02/how-chinas-belt-and-road-compares-to-the-marshall-plan/>, Şubat 6, (erişim tarihi:17.04.2018)
- Steil, B. (2017). *The Marshall Plan and "America First"*. Ocak 3, 2018 tarihinde www.project.syndicate.org:
<https://www.project-syndicate.org/onpoint/the-marshall-plan-and-america-first-by-benn-steil-2017-08?barrier=accesspaylog>, Ağustos 4, (erişim tarihi:11.11.2018)
- Steil, B. (2018). *How to Win a Great-Power Competition Alliances, Aid, and Diplomacy in the Last Struggle for Global Influence*. <https://www.foreignaffairs.com>:
<https://www.foreignaffairs.com/articles/2018-02-09/how-win-great-power-competition>, Şubat 9, (erişim tarihi:12.02.2018)
- Steinbock, D. (2017). *How the Belt and Road could change the 21st century*. [chinadaily.com.cn](http://www.chinadaily.com.cn):
http://www.chinadaily.com.cn/opinion/2017-05/15/content_29356483.htm, Mayıs 15, (erişim tarihi:12.10.2018)
- Swaine, M. D. (2015). Chinese Views and Commentary on the “One Belt, One Road Initiative. *China Leadership Monitor*, 1-24.
- Taylor, A. (2017). *China treats its foreign aid like a state secret. New research aims to reveal it*.
<https://www.washingtonpost.com>:
https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2017/10/11/china-treats-its-foreign-aid-like-a-state-secret-new-research-aims-to-reveal-it/?utm_term=.92d0cf6fc41f, Ekim 11, (erişim tarihi:30.12.2018)
- Tseng, H.-K., & Krog, R. (2017). *No Strings Attached: Chinese Foreign Aid and Regime Stability in Resource-Rich Recipient Countries*. www.aeaweb.org:
<https://www.aeaweb.org/conference/2017/.../ZKsQeFh2>, (erişim tarihi:02.02.2018)
- Tucker, J. A. (1997). Marshall Plan Myth. *The Monthly Publication of the Mises Institute, The Free Market* .Ocak 1
- Tzogopoulos, G. N. (2014, 11 23). *Silk Road, Marshall Plan comparisons unwise*. <http://www.globaltimes.cn>:
<http://www.globaltimes.cn/content/893192.shtml>, Kasım 23, (erişim tarihi:16.06.2018)
- Wong, E., Chi, L. K., Tsui, S., & Tiejun, W. (2017). One Belt, One Road China's Strategy for a New Global Financial Order. *Monthly Review*., Ocak 17
- Zhang, F. (2015). China as a Global Force. *Asia&Pacific Policy Studies*, 120-128., Kasım 16